

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Непадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трипутъ. № 69.

М р т в ы й Г о с т ь .

I.

Мой побратимъ Миланъ свршио е не давно науке и дошао кући. Да небы посве беспосленъ седіо, прими се званія безъ плате у окружномъ Бечкеречкомъ Суду; быо е прекобройный знаничникъ, и тако проведе две године. Да ли му е была та служба мила или немила, не знамъ; доста кадъ кажемъ, да га е електрисао гласъ не сме: Устай, устай Србине! Обште одушевленъ противъ Кошута, кои е главу врло високо дигао быо, и нѣга е заузело. Кадъ су устали и селяни и варошани, да бунтовнику стану на путь, судіо е, да ніе прилика са скрштенимъ руками гледати неволю свое браће. Видивши, како мало и велико трчи подъ народну заставу, немогне одолѣти срцу своемъ, него науми съ нѣима заедно едну судьбину делити. Пріяви се дакле предсѣдателю суда, измоли одпустъ и, оставивши перо привати се мача.

Миланъ іоштъ ніе достигао године пунолѣтства, закономъ прописане, па будући е быо безъ родителя, то е зависіо одъ свогъ старателя. Пише дакле овомъ и моли га, да му допусти борити се за народность и отечество, а уедно проспе неколико речій за мало трошка, баремъ сто талира, ерѣ мисляше у себи, ніе сторегъ имати мало готовине уза-се; потуцати се по становима, Перлезкомъ, Сентомашкомъ, Врачевгайскомъ са здравимъ стомахомъ а празнимъ цеповима ніе му се свидило. Нѣговъ старатель, господаръ Мирковићъ, житарскій трговацъ у варошици Н — Б . . . быо е доста чудноватъ а притомъ старъ человекъ. У нѣговомъ дому одрастао е Миланъ, оставши рано безъ родителя, ту е провео прву младость, докъ ніе пошао на страну по школама, да се обогати високимъ наукама.

Непрође много дана, а Миланъ добые писмо одъ свога старателя и у писму петнаестъ дуката. Писмо е овако гласило: „Любезный Милане! Іоштъ година, па ћешъ быти пунолѣтанъ; онда можешъ дићи онай остатокъ одъ твогъ наслѣдія. па чини, располагаи съ нѣимъ, како ти драго. Советовао бы ти, да чувашъ свое место и да

нетерашъ капомъ ветаръ. Помисли, да ти валя живити и ести, а безъ званія и рада нема леба. Беспосличаре неће светъ да рани. Видимъ, да ти е угрејна глава; чувай се, да недобиешъ несвестицу, ерѣ ти ваши полетарски снови многоме завртише мозакъ. Я добро знамъ шта говоримъ; на то ме натеруе дужность, кою имамъ прама теби и покойномъ ти отцу Недамъ ти ни сто пара, а камо ли сто талира и желимъ ти болю память.“

Миланъ се нађе у забуни, ал е та забуна была врло пріятна. При свемъ томъ, што старатель недае ни едне паре, опетъ зато нађоше се у писму петнаестъ дуката. Ломіо се и домишляо, одкуда су ти новци и никакко да имъ уђе у трагъ. Случайно погледи доле преда се и спази едну цедульицу, у кою су замотани были дукати, но кою е онъ баціо быо, ненадаюћи се, да има каква записка на нѣой. Кадъ е дигне, угледа слѣдуюће врсте: „Немойте одустати одъ ваше намере. Потеците подъ заставу, коя се віе за свету стваръ. Готъ некъ вамъ е у помоћи. То е желя ваше некадашнѣ другарице Лепосаве.“

Ко е была ова Лепосава? Никоя друга, него рођена кћи Мирковићева. Како е она дошла до отчиногъ писма, како ли е у запечаѣено писмо метнула свою цедульицу съ новцима, то еданъ Богъ зна. Миланъ е быо очаранъ, не толико даромъ, колико племенитимъ расположеньемъ такве Србкинѣ. Одма седне и напише писмо едномъ своемъ познанику у Н—Б. и приключи неколико речій понаоссбъ за малу Лепосаву. Онъ е заборавіо, да и девойчице расту, и да е негдашња нѣгова другарица дорастла већъ за удавачу. Преда писмо на пошту па одлети у Перлезкій станъ.

II.

Некъ опросте читательи, што имъ нисмо у станю описати юначка дѣла нашегъ Милана. Међу храбрима ніе быо последный, међу плашльивцима ніе быо првый. Немоймо се чудити, ако е кадикадъ стругнуо; за паметногъ юнака и то е нужно. Пошто бунтовници быше савладани; онда се разиђу своевольци своимъ кућама. Ал се Милану омилио войничкій животъ, а съ нѣимъ и

чинъ, кои е получіо и тако остане и далъ у той служби. Полкъ, при комъ е служіо, маширао е часъ овамо часъ онамо, по потреби, и онъ е чувао свое место. Найпосле умири се земля и престану та кретаня войске. Миланъ, бывший не еданутъ у вагри, био е среѣно поштеѣнъ одъ зрна, добивенимъ ранама ніе се могао хвалити, ал' се ипакъ надао, да ће му заслуга стећи какво одлично званіе при судовима, при окружнимъ властима. Чему се надао, ніе тако ласно ишло, еръ е было и пречи одъ нѣга, кое е требало задовольити. Разуме се, да све то намештанѣ на званія ніе ишло по заслуги и по правди. Ту е было синова, сестриѣа, неѣака овогъ или оногъ совѣтника, овогъ или оногъ предсѣдателя, кои, истина, нису трчали подъ заставу, нити су хтели знати, како се живи по становима; нѣма е добро было седити на дому и чекати готово. И тако сирома Миланъ ошванѣи се. Ніе му се дало променити офицерско руво са граѣанскимъ.

Што се неѣа поправити, то валя сносити. Миланъ се тога држао и ишао е на посаду часъ у Темишварѣ, часъ у Арадѣ, часъ у Варадинѣ. Досадъ е веѣъ приміо свое наслѣдіе и среѣно га протуріо у светъ. Кадъ е было на стражи, писао е стихове, а кадъ е држана смотра, онда е мудровао као филозофъ. Веѣъ види се по томъ занимаю, да му е време дуго было. Наеданпутъ доѣе му заповѣсть да са своіомъ ротомъ иде у Н—Б. на посаду. То га мало разведри.

Тру тру, тро тро! дуваше у рогъ трубачъ, и нашъ Миланъ яшеѣи предъ своіомъ ротомъ, уѣе у Н—Б. свое место роѣеня и устави се предъ варошкомъ куѣомъ. Одма изиѣу предъ нѣга два члена варошкогъ магистрата и предаду му списакъ, гди ће нѣгови войници размештени быти. За нѣга самогъ нареѣено е было, да одседне у првой и наймуѣнної куѣи, а та е была куѣа Мирковиѣева. У сто добры часа по нѣга.

Нѣгова рота разиѣе се на одреѣена места. Време е было ручку и граѣани су спремили были побольѣй ручакъ за госте, еръ су благовремено извештени были о нѣіовомъ долазку. Миланъ е врло добро познавао оба члена, ал' овы га непознаваше, еръ су се надметали речма, указуюѣи почестъ страномъ офицеру; найпосле одведу га собомъ у куѣу господара Мирковиѣа житара. Мирковиѣу употреби сву свою важность у предсретаню и уведе госта у собу, лепо намештену.

„Господинъ командантъ“ рекне Мирковиѣъ Милану, „ова соба и друга до нѣ стои вамъ на услуги; изволите ползовати се. Мало часъ очекиваѣу васъ у трапезаріи, да ручамо. Молимъ васъ, држите, да сте у своіой куѣи.“

Милану се врло допало, што га нико непознае. Намуми дакле неѣдати се задуго, ко е онъ. Чимъ се пресвукао, зовну га на ручакъ.

У трапезаріи застане домаѣина, домаѣицу, писара и настойника, кое е све онъ добро знао, и найпосле едну женску, нѣму непознату. Поседаю за трпезу. Разговоръ е было о времену, о путованю роте, и о томъ, како е варошанима жао за отишавшомъ посадомъ, коя е добаръ споменъ после себе оставила.

„Я се надамъ,“ рече Миланъ, „да ће граѣани и самномъ задовольни быти заедно съ моимъ момцима. Чекайте само докъ се мало болъ познамо.“ Па да бы учиніо првый коракъ къ болъмъ познаваню, упыта свое угоститель, имаю ли деце; еръ га е яко мучило то, што невиди у куѣи Лепосаву, на кою су га еднako подсеѣивали они дукати, кое е некада добыо одъ нѣ.

„Имамо едну кѣерь“, привати домаѣица, указуюѣи рукомъ на ону женску, коя застидивши се, погледи у свой танѣиръ.

Милану ніе было као обично. Свою негдашню другарицу види сасвимъ у другомъ станю. Шта е то; каква е то промена! Ово онъ ніе рекао на гласъ, него е мисліо у себи. Чисто се нашао у забунѣ, и едва нешто промрмля матери, да га небы одало ѣутанѣ. У тимъ навали домаѣинъ нудити госта. „Господинъ командантъ, изволите, узмите іоштъ еданъ део ове вкусне телетине!“ Миланъ рече у себи: башъ ти хвала, што ме избави изъ забуне.

Домаѣица настави далъ, казуюѣи, да е имала и едногъ сина, кои е іоштъ у детиньству умрѣо. Познало се на нѣой, да е іоштъ и садъ боле срце за нѣимъ.

„ѣути, мати“ придоѣа Мирковиѣу, „шта знашъ, какавъ бы био, да е живъ остао; можда бы био истый онакавъ ветрогоня као и Миланъ.“

Садъ е дошао редъ на Милана, да обори очи доле у свой танѣиръ, еръ тай ветрогоня ніе нико другіѣй было него онъ истый.

„Отацъ“, рече Лепосава, „Вы кажете о Милану, да е было ветрогоня, а може быти да онъ и ніе такавъ. Вы само тако мислите.“ Ове речи загрею крвь у Милану веѣма него старо Вршачко вино, кое е принео къ устма, да свою забуну покріе. У ово неколико речій дала е познати Лепосава, да ніе заборавила на некадашню свою дружбу съ Миланомъ, и онъ е осетіо, као да е изъ Лепосавины нѣжны уста потекао медъ, кои е засладіо горчину речій, кое е домаѣинъ безобзирце изустио.

Но Мирковиѣу стало е за тимъ, да свое речи предъ тако одличнимъ гостомъ докаже, и зато почне причати какавъ е было Миланъ іоштъ у детиньству па до полазка на войну, позиваюѣи госта, да онъ пресуди, говори ли онъ право или криво. „Да е тай деранъ што научіо у школама, кое е походіо, небы му доиста цало на умъ уписати се у своевольнике. Камо среѣе нѣгове, да ме е послушао, кадъ самъ га одвраѣао одъ те лудости, данасъ бы био или лекаръ, или членъ коегъ високогъ суда, или совѣтникъ; имао бы свою лепу плату и живіо бы по вољи.“

„Е ли се онъ трудіо, докъ е было по наукама, то не знамъ“, привати Лепосава, „али знамъ, да е добро срце имао и да се жертвовао за добру стваръ.“

„Иди, Бога ти, што дижешъ тако цену той ствари“, продере се отацъ. „Све су то празне речи. Непрїатель е покоренъ, — па шта е далъ. Старомъ данку придоѣа ће се новыѣ. Трговина ће опетъ доѣи у руке оны исты у кога е и пре была. Жертвовао се за добру

стварь, па — мы остадосмо опетъ кукавице. Феишна-ни и нѣюви Солгабирови еше и пиће као и пре; чини-ће, како имъ кадъ дође у память; непомаже ту ни ово ни оно. Шта садъ имамо болъ нешто е пре было; ра-на е истина поскупила, али ће бити и порезъ већий; др-жава е толикий новаць потрошила на маџарску и нашу будалаштину; то се све мора накнадити. Све ће бити као и досадъ; ако се нађе каква честна душа, коя се усуди казати, како бы требало ово и оно поправити, како бы се могло у овомъ или ономъ олакшати, — на-ма ће скочити на нѣга, те ће му дати какво званіе у Вармеђи и тиме утишкати га, или ће га прогласити за немирну главу, за демократа, па айды съ нѣмъ у за-творъ. Зато ти велѣмъ, ћути, нехвали што незнашь. Не-машай се очима преко тога ћупа, кои држишь у руци, ерѣ ћешъ све мимо шолъ сипати тай красанъ чай.“

Миланъ види, съ нимъ има посла; позна онай стар-ый духъ Мирковића, кои, истина, ніе злочестъ, алъ

е мало необичанъ и слободанъ. Валя му садъ изрећи судъ, ко има право, отаць ли, или кћи. Миланъ се ов-де показао мудримъ, и даде за право отцу, кои недени ниушта оно одушевленъ за тако названу добру стварь. Тимъ е учинио честь суђењу домаћина. Ал' ніе забора-вио ни на свою бранительку, којой даде за право, што др-жи, да су се люди съ добримъ срцемъ и съ добромъ на-меромъ жертвовали, и ако нису постигли бащъ све, што су гдикии усіяне главе желили были.

„Чуешъ ли, кћери моя“, рече отаць, пунъ радости „нашъ г. командантъ уме мудріе судити него она луда Парисъ, што некада завади Грке съ Троянима збогъ девояка. Видишь, како е вештъ; онъ сече ябуку на две равне поле, па свакомъ дае полутину, па му јошь вели: на здрављъ ти было!“

(продужиће се)

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Русія.

Изъ Петробурга пишу „Шлезисше цайтунгу“ подъ 10. Юліемъ слѣдујоће:

„Благотворный утицай образованости осећа се већъ и кодъ самы Башкира. Ђенераль Перовски покушао е, да покупи одъ нѣи данакъ у готовомъ новцу и покушай о-вай испао е тако срећно за рукомъ, да е однимъ заклю-чениемъ военогъ савѣта, кое е царъ потврдио, узаконѣно, примати одсадъ за свакадъ унапредакъ данакъ у новцу.

— Послови министерства тако су се яко умложили, да се прека потреба появила, установити јошь едно чет-врто одѣленіе.

— Царъ е дирекцији сѣверо-американскогъ рускогъ трговачкогъ дружтва изявио свою благодарностъ за нѣ-гово смотрено и разборито владанъ за време рата. — Акціе тогъ дружтва јошь еднако у цѣни расту.

— Царъ е одобрио едно ново правило за пароброд-но акціонарско (на акціе) дружтво, кое вози између Пе-тробурга и Петерхофа; капиталъ овогъ дружтва износи 360.000 рубаля, а нѣюве привилегіе траяће 12 година. — А и честонапоминяно паробродно акціонарско дружтво на дольной Волги, „Самолетъ“ умложило е свой капи-талъ са 250.000 рубаля, кое ће употребити на разграня-ванъ свое раднѣ.

— Мртво тѣло царскогъ Флигел-ађутанта, княза Еристова, кои е у Симѣрополю одъ тифуса умр'о сара-нѣно е свечано у Тифлису. Князу е было текъ 35 го-дина, а ступио е у 20-ой години у войничку службу, но наскоро буде тако тешко равнѣнъ, да е са маломъ пен-зиомъ изъ службе отпуштень. Три године дана ишао е на штакама, кадъ на еданпутъ и изненада толико издрави, да е већъ могао наново ступити у войску, у којой му е лепа будућностъ предстојала.

Француска.

У Паризу 15. Юлія.

Една телеграфска депеша изъ Пломбиера (гди се царъ Наполеонъ одъ некогъ времена бави), управљѣна на ратногъ министра, явля, да ће царъ текъ 23. или 24. Юлія вратити се у Паризъ.

— Маршалъ Пелисіе одсѣше на позивъ маршала Вааяна у палати ратногъ министра (маршала Вааяна) и о-бытаваће ту за неко време.

— Министеръ морски дѣла добио е вѣсти одъ парне кор-вете „Ренъ Хортанъ“ на којой е као што смо већъ однимъ явили принцъ Наполеонъ предузео путованъ по предѣлима сѣверногъ леденогъ мора. — Лађа ова пошла е 12. Юнія изъ Кроматрија и стигла е 18. у Рейкјавикъ кое е главна варошь острова Исландіе; 25. Юнія крене се корвета далъ, да са научномъ комисіомъ, коя га прати, испы-та острово „Жанъ-Майенъ“ на комъ се налази сѣвер-номъ полусу најближе лежећа ватромета (огнѣдишућа) гора, и кое е острово готово навѣкъ опасано леденимъ стѣнама. 27. Юнія упловила е корвета 30 сатій сѣве-ро-источно одъ сѣверногъ предгорія исландскогъ у ледъ, и путовала е пуны 90 сатій дужъ исполински леден-ны поляна, а кадъ се острову Жан-Майену на 17 сатій приближила, увѣри се капетанъ да е острово јошь е-днако опасно силнымъ ледомъ. Съ највећимъ сажаль-ванѣмъ увиди садъ принцъ Наполеонъ и пратећа га на-учна комисія, да е немогуће продрети до острова, и та-ко се морала корвета опетъ у Исландію натрагъ вратити, на комъ су путу непрестано морали пловити крозь грд-не санте, кое су текъ на едно 30 сатій испредъ исланд-скогъ сѣверногъ предгорія престале. — 3. Юлія стигао е принцъ Наполеонъ опетъ у Рейкјавикъ.

Ш П А Н И Я.

Последнѣ вѣсти изъ Шпаніе врло су неизвѣстне и неслажу се нимаю. Неке веле, да ће О Донель лако угушити поедине буне по провинціама и да су и бунтовници у Сарагоси већъ духомъ клонули, а неке опетъ потврђую томе противно, говорећи, да бунтовна войска износи преко 30.000 момака, и да поглаварима нѣнымъ стое на расположено велике суме новаца, коє су многи богаташи подарили.

За О Донела говоре, да є нѣгово положенѣ кодъ двора врло незгодно, и да онъ хотимице не поступа строго противъ бунтовника; ерѣ догодъ є буна у снаги, донде є онъ краљици необходимо нужданъ, и имаће више времена и прилике, да се утврди; а ако се побуна по провинціама набрзо угуши, онда ће краљица ту гледати, да се О Донела што пре отресе. О Донель доиста гори између две ватре. Ако се земля умири, онда є нѣгова рола на скоро изиграна; ако онъ пакъ бунтовнике штеди, они ће преотети махъ, и онда Богъ зна шта ће се одтудъ излећи.

Мы ћемо неко време причекати, докъ недобиємо поузданы извѣстія о току шпански догађая, ерѣ ако будемо све противуборне и можда претеране и изпреметане поединости являли, онда неће бити читатель у станю, саставити изъ те збирке цѣлокупанъ ликъ и логично устроено цѣло.

(Торжества у Москви.) За време свечаногъ крунисаня цара Александра II. даваће дворъ слѣдуюћа торжества: сянъ балъ у „Александровой сали“ у Кремлю; далъ велику часть, кою царъ народу дає; веселѣ съ маскама и вечера у палати; и увеселителна ватра. Кадъ се притомъ помисли на балове, коє ће давати посланици, племените породице и сама варошь Москва, и кадъ се томе дода и стицай славны позорищника и пѣвача, онда се текъ може добити право понятіє о увеселеніяма, коя ће давати стара престолна варошь руски царева.

У Петербургу 11. Юлія. Готово у едно исто време имали су пре неколико дана новый сардинскій и новый неапольскій посланикъ грофъ Казалборгоне и маркизъ ди Рещіо аудіенцію кодъ цара и доцнѣ кодъ великогъ князя Николая. Оба посланика, коихъ є положай и одношенѣ према Русіи было досадъ тако посве различно, можда ће садъ у некомъ смотреню слагати се. Сардинци истина мораю се трудити, да придобию на ново руско пріятельство, коє су Неапольци свакадъ пріяжавили; но може се узети као извѣстно, да ће се Русіи пріятелиски одазвати свакомъ покушаю Сардинаца, да се Русіи приближе.

— Пре неколико дана (7 Юлія) стигао є овамо сирѣ Чарль Нѣпирѣ (бывшій предводитель енглеске флоте у источномъ мору 1854 год.). Храбрый адмиралъ, кои садъ ніє наоштріо свой махъ, моћи ће іошть по дубанима видити попрашене и испрляне карикатуре (нагрдне ликове) коє су пре две године на личностъ нѣгову грађене и у безбройнымъ екземплярима предаване.

П р а й с к а.

У Берлину 19. Юлія.

Францускій изванредный посланикъ при крунисаню цара Александра II. Графъ Морни, приспѣо є юче (18. Юлія) на анхалтскимъ парнымъ колима у Берлинь са многобройномъ пратньомъ, и дочеканъ є кодъ силазишта (банхова) одъ целогъ посланичкогъ персонала. Онъ є одаде на сянномъ интову отишао у „Хотель рускій“, гди ће за време свогъ бавлѣня у Берлину обитавати.

Т Е Л Е Г Р А Ф С К Е Д Е П Е Ш Е.

У Паризу 21. Юлія. „Монитеру“ являю изъ Сарагосе подъ 20. Юліемъ, да се Сарагоса предала. Генералъ Дулче ушао є са войскомъ 1½ сатій ноћи у варошь. — Цѣла є Шпанія мирна. — Маршалъ Пелисіє приспѣо є юче у Марсель.

У Берлину 21. Юлія. Удова царица руска стигла є данасъ у Поцдамъ.

У Петербургу 20. Юлія. Тайный савѣтникъ Бутенѣвъ опуномоћенъ є са некимъ изванреднымъ посломъ кодъ Султана и поставлѣнъ є конечно за постоянногъ рускогъ посланика у Цариграду; Лабанов-Ростовски быће првый посланичквій савѣтникъ а етатскій савѣтникъ Аргиропуло првый драгоманъ.

У Цариграду 13. Юлія. При страовитомъ пожару у Солуну было є 37 мртвы и 325 ранѣны; а изгорѣло 262 дућана и магазина, 144 куће, два конака, 2 паміє, 1 учевно заведеніє, 2 хапа и т. д.

— Изипла є една уредба, да могу христіяни, служећи у турской войсци, ићи у неделне и празничне дане у цркву на богослуженіє.

— Ранѣни турски войници добиће у будуће пензію.

— Архива рускогъ посланства већъ є стигла у Цариградъ.

О Г Л А С И.

Стецишта се отвараю :

1. При Суду Окр. Чачанскогъ надъ целамъ иманѣмъ покойногъ Милисав Шундерића изъ Трпаве до 1. Августа;
б.) надъ целамъ иманѣмъ пок. Милоша Живковића изъ Карановца до 3. Августа и в.) надъ сумомъ одъ 754 гроша, припадаюћомъ маси пок. пре-

задуженогъ Вукашина Даниловића изъ Чачка до 14. Августа.

2. При суду Окр. Београдск. а) надъ целамъ иманѣмъ покойногъ Николе Крњића изъ Челица у Босни быв. панд. у Топч. до 1. Августа; и б.) надъ целамъ иманѣмъ пок. Янка Милановића изъ Шопића до 3. Августа.

3. При Суду Окр. Смедер. збогъ наслѣдія иманя пок. Миялка Димитриєвића быв. трговца Смедерев. кои є супругу свою Живану тестаментомъ за наслѣдника огласіо, до 2. Августа.